

Vrijdagse vertaalslag: spare the rod

Als ik met niet-vertalers over vertalen praat, poch ik wel eens dat ik alle woordspelingen in de brontekst altijd met een equivalente woordspeling in het Nederlands vertaal. De door leken op twee na meest gestelde vraag aan vertalers is namelijk: Maar hoe zit dat dan met woordspelingen? Die zijn toch onvertaalbaar?*

Hoogmoed komt voor de val. Deze week kwam ik een pittige vertaalpuzzel tegen die met een woordspeling te maken heeft. Context: een moeder, van origine geen native speaker van het Engels, vertelt haar puberdochter dat haar schoonvader (voor wie Engels wél de moedertaal was) haar vroeger, toen de kinderen klein waren, altijd voorhield: *spare the rod and spoil the child*. Ze begreep die zegswijze niet goed en vatte hem letterlijk op, als een instructie ('spaar de roede en verwen uw kind') in plaats van zoals hij bedoeld is, namelijk als voorwaardelijke constructie: 'als je de roede spaart, dán verwen/bederf je je kind', m.a.w.: als je kind iets uitgehaald heeft, aarzel dan niet het een passende straf te geven.

Het probleem voor de vertaler is uiteraard dat het Nederlandse equivalent, 'wie zijn kind liefheeft, spaart de roede niet', de dubbelzinnigheid van de Engelse tegenhanger mist en niet als bevel op te vatten is, evenmin als de mogelijke variant 'wie zijn kind liefheeft, kastijdt het'. We zullen dus iets anders moeten verzinnen. Maar wat?

*De meest gestelde vraag is: Die boeken die u vertaalt, léést u die ook? En op nummer twee staat: Hoe lang doet u over één boek?